

Az eltűnt sör és szódavíz nyomában

Van is meg nincs is hűsítő ital a kánikulában

A napok óta tartó hőség alatt még az árnyékban is megolvastja az aszfaltot. A tikkasztó hőségben a hús, arany helynek most olyan értéke van, mint a legcsikorgóbb telben a jöftűtött szobának.

Kutató körúton

A szerényebb emberek mostanában meglegednének egy pohár gyöngyöző szódavízzel, esetleg málnafröccsel is, természetesen olyan jegesen, hogy a poharat lepte a leheletszerű pára. — Ekkora naivitást! — mondja erre a nyájas olvasó, — hiszen a vízcsapok is csak csöpögnek, a sör és a málnafröccs pedig nincs sehol.

— Hová tűnt hát a sör és az üdítő ital? — ezt kérdeztük »kutató munkánk« közben a Tisza étterem üzletvezetőjétől. Az elmúlt hét szombatján és vasárnap tizenkilenc hektó sörrel rendelkeztünk, valamint 320 mástét literes üveges sörrel. Ebédhez, vacsorához mindig tudtunk felosztani sört, sőt vasárnap záróráig folyt nálunk a folyékony kenyér, — mondta Varga üzletvezető.

Elűsztak a halak?

Mi azonban ehhez hozzá tesszük, hogy szombaton és vasárnap délután náluk se volt sör, nyilvánvalóan így kívánta az üzleti érdek, a »több nap, mint sör« elve. Sőt a halásztérben sem halat ettek vasárnap este, hanem pirított májat, jöllehet Szeged alatt folyik el a Tisza. Sajnos, még közvetlenül a Tisza partján sem volt más a helyzet. Vasárnap este 9 óra után sem a Körösinnél, sem mellette, a kis-Körösiféle halászcárdában sem lehetett halhoz jutni. Mi az, hogy halhoz? Jéformán kö-zönséges vízhez sem! Sör, szóda, málnaszörp csak mint fogalom lebegett a strandról hazatérők szeme előtt. Mindkét Körösinnél 41 forintos bort mértek. De kinek kell ilyen hőségben bor, főleg ilyen zsebbevágó áron. A kis-Körösinnél egy elszánt vendégtársaság végül »húszár rostélyost« kért: kenyeret, sőt, paprikát.

A csárdások mondhatnák erre: »Ja, kérem, vasárnap csúcsforgalom volt«. Erre viszont mi azt mondjuk, hogy az elmúlt hét pénteken nem volt csúcsforgalom és délután 5 órakor »már«, vagy »még« nem lehetett kapni semmit a két szobán forgó csárdában. Mostanában sokat beszélünk a jövőendő idegenforgalomról, ám, ha ez így tart, mi egy szál külföldit se mernénk a halászcárdákba vinni, mert két nap alatt kimérik azt a kevéske 20 hektó sört, az úgynevezett havi kontingenst s akkor mi lesz? Ugyanaz, ruina.

Az illetékes helyen

Mit mond milderre a tanács kereskedelmi osztálya? — Olyan magasra csapott a sörfogyasztók száma, hogy ezt nagy hirtelenséggel nem lehet kielégíteni. A ve idég-látóiparnak szánt sörmeny-nység valamennyivel kevesebb, mint az elmúlt esztendő hasonló időszakában. Közben gondolni kell az aratókra is: a szegedi termelőszövetkezetek közvetlen 140 hektoliter sört kaptak ebben a kánikulás időszakban. Arra a kérdésünkre, hogy a tiszaparti halászcárdában miért nincs sör és málnaszörp, azt a választ kaptuk, hogy ezen igen csodálkoznak, hiszen a földművelőszövetkezet a tavalyinál jóval több sört kapott erre a negydeve-re, mégpedig 790 hektolitert.

Az Alföldiben

Az Alföldi Étterem üzletvezetője arról panaszkodik, hogy a Szikvízüzem 25 forintos betétét kér minden egyes otthagyt szódásüvegért, ha mondjuk, a szokásos száz üveg rendelés mellett

négyszáz üveget kér az étterem.

Az Alföldi Étteremből a minden titok nyitjához fordultunk, mégpedig a Kőbányai Sör- és Malátagyár szegedi kirendeltségéhez. Bozsó László pincemester egyenesen a nagykönyvből diktálta a számokat, előbb azonban 18—20 sör-rendelést útnak indított a város különböző területeire. Arra a kérdésre, hogy hova tűnt a Délibáb és a Kinizsi sör és némelyütt miért csak a drága Porter sör kapható, mosolyogva válaszol Bozsó elvtárs:

— Azt közvetlenül Budapestről szállítják, azokhoz nekünk semmi közünk, csak a kőbányai commershez, amit nálunk fejtenek le.

A könyvelés beszél minden sörtelenség ellenére is. Ez év júniusában 7109 hektó sör futott ki tőlük a múlt év hasonló hónapja 6806 hektójával szemben. Most is két autó és két lovasokosi szinthe megállás nélkül szállít kora reggeltől késő estig. A szombaton beérkezett négy vagon sör a napi 60—70 hektós átlagos fejtés után hagyja el a telephelyet, emellett természetesen a hordós söröket is fel-felguríngálják a kocsikra.

Új sörgyár kellene

A telep kapacitása csak napi 40 hektós fejtésre van berendezve, ok azonban egy házi megoldással megtoldható még 20—30 hektóval. A Belkereskedelmi Minisztériummal és a tanács kereskedelmi osztályával kötött szerződésnek eleget tesznek, az általuk vállalt szállításban sehol nincs lemaradás.

A mai fejtségi munkálatokat azonban nem tudják megkötözni, ehhez új sörgyár kellene, amelynek a befektetése viszont három év leforgása

alatt teljesen megtérülne — mondta a pincemester. Erdemes ezen gondolkodni!

Vasárnap is készül a szikvíz

Legutoljára hagytuk a Szikvízüzemet, ahol megállás nélkül, két műszakban töltik az üvegeket. Naponta 160 hektoliter szódavíz hagyja el a telephelyet, 25 százalékkal több, mint tavaly ilyenkor.

— Az emberek már nagyon kimerültek, még vasárnap is dolgoztunk — mondta Bürgés elvtárs, miközben előttünk lapozta a szállítási naplót. — Hat-hét fuvar egy-egy kocsinál, s a legutóbbi megrendelőnél is igyekszünk raponta legalább egyszer cserélni üveget.

Kiderült az Alföldi Étterem panaszanak titka is. A Szikvízgyár ugyanis nem készpénzt kér üvegbetétként, hanem egy garancialevelet, hogy három napon belül visszahozza az üvegeket, ellenkező esetben az illetékes vállalat egyszámúlag megterhelik az üvegek árával.

Bücsúzáskor Bürgés elvtárs azzal vigasztal bennünket, hogy szikvíz lesz, ha kapnak szénsavat. E tekintetben ugyanis nagyon szép kilátások vannak, hiszen Budapesten, sőt az ország egész területén akkora most a fogyasztás, hogy nem győzi a szén-savgyár sem.

Mégiscsak jó lenne!...

Hol van hát a sör, a málnaszörp és a szóda? — kérdezzük mi is az olvasókkal. A nagy kánikula megszüntével bizonyára megszűnik ez a mai nagy gondunk, azonban addig is szeretnénk inni sört, málnaszörpöt és szódát — természetesen jó jegeset.

(—i—)

HÓFENÉRKE „SZÜLEINÉL” az Állami Áruházban

— Jaj, de csodás.

— Jaj, de szép.

... Ezt nemcsak Hóféherke mondja, hanem azok az emberek is, akik tűző napon, meleg nyári esteiken ott tolonganak az Állami Áruház kirakata előtt. Még mindannyian jól emlékszenek a szép és ötletes nyári kirakatra: a hal helyett fűrdőruhát fogott rú horgász arca még elevenen él emlékezetünkben, és máris újabb kirakataban gyönyörködhetünk.

Hóféherke és hét törpéje

— Úgyesen összeállított szöveg-gel és dallal — örül a sok szép cipőnek. Szóval, ezren gyönyörködnek nap mint nap a kirakataban.

Erdemes megnézni, mi van a kulisszák, a szép narancssárga színű tapéták mögött. Bonyolult szerkezet, villanymotor, sok-sok kapcsoló, magnetofon, erősítő-készülék, izgalmas fémkapcsoló...

Es mind e mögött mi van? Sok gondos munka, négy ember ötlete és művészi kivitelezése. Az Állami Áruház dekorációs osztályán négyen dolgoznak: Bódi László, az osztályvezető, kirakatrendező, Törzsi Miklós kirakatrendező és rendező, Matkó Béla grafikus, Rengei László modellezőtechnikus. Kérésünkre elmondták,

hogyan készül

a kirakat. Havonta egyszer rendezik át az áruház valamennyi kirakatát. A mozgókirakatokat kéthetenként kell cserélni, mert hosszabb idő után unottá válik. Az igazgató, áruforgalmi osztályvezető és a dekorációs osztály vezetője minden hónapban megbeszéli a kirakattervet, aszerint, hogy a szezon, vagy az a hónap milyen áruk propagálására kívánja meg.

Ezért készült el az elmúlt hónapban a fűrdőruhás, most pe-

dig a cipős kirakat. Már elkészítették az augusztusi, az iskolai kirakat tervét is, de ezt nem árulták el, féltik az ötletet, hiszen Szegednek sok kirakata és kirakatrendezője van. Szóval a kirakatok anyagának megbeszélése után összeül a dekorációs osztály.

„Ötletórákat”

tartanak, majd a legjobbakat feljegyzik, és ezek közül választják ki a legjobbat, a »legszemfőbbakat«.

Sokkal több munkát jelent a mozgókirakat. A hóféherkés kirakathoz képes meséskönyvet szerettek, iparművész készítettek el a törpéket, Hóféherke fejét Törzsi Miklós agyagból megformálta — tehát szobrászkodnak is —, aztán a Tudományos Eszközök Gyártó KSZ-ben elkészítették papírmassából. A figurák mozgásához szükséges csapágyért felkutaták az egész várost, a világtárhoz szükséges színes celofánt a virágüzletből, a színházból és a Bizományi Áruházból szerették be, lemezeket a tisztiklubtól kölcsönöztek és ők, a kirakatrendezők még rimeket is faragtak.

Nagy munka volt. Már akkor megkezdtek munkálatait, amikor a horgász-embert kirakták. Jótéles művészek az Állami Áruház dekorációs osztályának dolgozói. De jó kereskedők is. A múlt héten, szerdán bontották le a három kirakatot és esztendőnkön délelőtt már »le is leplezték« az újakat. Szerdán egész éjjel dolgoznak, mert úgy vallják, hogy a kirakat az

üzlet szeme.

Terveikről nem sokat beszéltek, nem azért, mintha nem lenne, hanem azért, mert azokat titokban tartják, hadd legyen meglepetés. Annnyit azért elárulnak, nagyon szép kirakattal kö-

„A sebész csodák nélkül tud gyógyítani és szavak nélkül tesz csodát”

Beszélgetés Jáky Gyula orvosprofesszorral, az I. sz. Sebészeti Klinika igazgatójával

Nem volt könnyű dolog dr. Jáky Gyula sebészprofesszorral, az I. sz. Sebészeti Klinika igazgatójával a beszélgetést összehozni. A professzor, akinek a TTIT megvele elnökét megveszerte tisztelnek, akinek hírneve, mint sebész, az ország határain is túlrá terjed és mint orvostörténész is ismerős az európai orvostörténészek előtt, nem szívesen ment bele a beszélgetésbe. Azt mondják róla tanítványai, hogy nem szereti az ünneplést, még a szokásos »családi megemlékezések« előtt is Pestre szokik. A mostani találkozó-nak pedig van különös indító oka is. A professzor, aki a felszabadulás után követő években szilárdan és állhatatosan a helyi pártszervekkel ösztönözött együttműködött, akire a párttagok is, s a pártvezetés is mindig számíthat-tak, az Akadémia, a miniszterium részéről indokolatlan mellőzöttséget kapott. Ugyanakkor nálánál, jobb összeköttetésekkel rendelkezők ezt a felettes szervek fut-tattak, kitüntetésekkel hal-mozták el, külföldi utakra küldték őket. Jáky professzor tízéves szegedi professzorkodása alatt mostanában jutott el először külföldre, Lengyelországba, a VIII. lengyel orvostörténeti kongresszusra. Most kapott először munkásságát és emberi magatartását egyaránt megbecsülő kitüntetést is.

Tudomány és helytállás

A szoba, amiben fogad képekkel, könyvekkel telve. A beszélgetés is könyvekről indul. Krudy művei sorakoznak az íróasztalon, gondosan kezelt dossziékban irodalmi tanulmányok a magyar irodalom nagyjairól, a könyvespolcokon klasszikusok köny-

vei, melyeket a professzor nap mint nap forgat munkája után, pihenésül. Orvostörténeti munkák is bőven akadnak. Közöttük a Magyar Orvostörténeti Könyvtár Közleményei, melynek Jáky Gyula professzor a szerkesztőbizottsági elnöke. A legtöbb számban Schoepf Me-rei Agostrol, a szabadságharc korabeli neves orvosról írt gondos, terjedelmes tanulmányokkal szerepel. Az anyagot Európa nagy könyvtárából kapta mikrofilme véve.

A beszélgetést hiába akarom a közelmúlt eseményeire fordítani. Jáky professzor mindig kitér a válaszadás elől, pedig neki nincs mit szégyelnie. Az októberi napokban, amikor meg lehetett volna érteni ha ő is »fellázad« mint a nálánál sokkal jobban dédelgetettek, Jáky professzor nem kapaszkodott az ellenforradalmi hullám tarajára, nem akarta önmagát jobbra való túllícitálásal »igazolni«. Azok közé tartozott, akiknek volt bátorságuk arra, hogy nyilvánvalóan elítéljék a legforróbb napokban is a népi demokrácia rendszere ellen lázongók magatartását.

Október napjaiban

Hallgatók, és az asszisztenciájához tartozók közül azok, akik akkor is együtt éreztek vele, akik védelmet is kaptak tőle, élénken emlékeznek néhány ilyen határozott megnyilvánulására. Október 26 körül például a hallgatók gyűlést akartak tartani Jáky professzor óráján, a Nagy Imre-kormányhoz elküldött ellenforradalmi követelések ki-erősztakolása érdekében sztrájk kimondását. O nemcsak az óra megtartásához ragaszkodott a hallgatóság elől, hanem azt is kifejezte, hogy nem ért egyet a Pestre küldött követelések tartalmával. A professzor magatartása két tábora osztotta a diákságot. Pluhár István hallgató szenvedélyesen tiltakozva a sztrájk ellen elmondotta, hogy ő termelőszövetkezetben dolgozott, kitüntetésnek tartja, hogy tanulhat; a diáksztrájk méltatlan a diáksághoz. Az erősztakos, néhány elvakult fasiszta által megvadí-

Jáky professzor tíz éve dolgozik a szegedi Sebészeti Klinika élén. Hogy miért lett sebész? Goethe idézettel válaszol: „A sebész csoda nélkül tud gyógyítani és szavak nélkül tesz csodát”. Idézem ezt az Élet-és Tudományban a közeljövőben megjelenő cikkemben is — mondja.

Hűséggel

A beszélgetés lassan délutánba hajlik. A Nap izzó sugarai már elkerültek a szobát, de a hőség nem csökken. A professzor, aki a nagy és szokatlan kánikula elől most nyaralni megy, ezekkel a szavakkal búcsúzik: „Ha már írtok is, de legalább keveset írjatok rólam”.

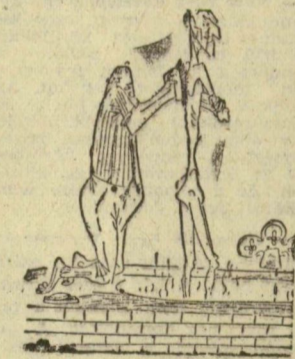
Keveset írjunk? A mostanában levitézett „nagyágok” terjedelmes sajtókiértékelést kaptak. Most végre azokról az értelmiségiekről írunk, akik nemcsak tudásukkal, hanem egész emberi kiállásukkal, egészségesen kitartottak a szocializmus ügye mellett a legnehezebb időszakban is. Akkor is, amikor csak gyűlölet és fenyegetés érte őket ezért. Az ellenforradalom utolsó napjaiban Jáky professzornak is feltették a szegedi Orvostudományi Egyetem ellenforradalmárai közül jónéhányan a kérdést: „Mikor megy már el egy kis vidéki kórházba igazgatónak?” Úgy véljük, hogy az ellenforradalmárok álma nem fog beteljesülni. Jáky Gyula, a kiváló sebészprofesszor és orvostörténész, a magas kultúrájú és erkölcsileg is szilárd ember, még hosszú ideig fogja a magyar orvosgenerációt oktatni és nevelni.

KÖNYVESPOLC

Opitz:

TABORNOK ÚR.

(Európa). Kb. 224 oldal, kötve.

A világsajtó Opitz e könyvét Hasek Svejkjéhez hasonlította. Ebből csak annyit igaz, hogy Opitz regénye is szatíra, még hozzá antimilitarista szatíra. A hős nem tisztiszolga, hanem a modern időknek megfelelően szofőr, a tábornok úr gépkocsivezetője. Horlacher, az örmesteri rangban levő sofőr számol be a háború végvonaglásáról, s a háborút követő évek zavaros németországi viszonyairól. Cinikus hangú beszámoló ez, és az élesszemű hivatásos altiszt megfigyelései, „aranyköpésai”. Kommentárjai a szatíra lehatárosabb leleplező erejével találják célba.

Reymont:

NÉPÍTELET.

(Európa). Kb. 240 oldal, kötve.

Reymontnak, a nagy lengyel realista íróknak itt egybegyűjtött elbeszélései ugyanazokat az erényeket tükrözik, mint főműve, a Parasztok. Meglátja a városi és falusi szegénység életét, a nyomort, a sötétséget, de ugyanakkor nem marad érzéketlen szemlélő, hanem állást foglal, részvétet és gyűlöletet kelt, elítéli az igazságtalanságot. Amit meglát, művészi erejű, drámai feszültségű képekbe foglalja. Erénye még elbeszéléseinek, hogy témájuk igen széles skálájú, hangulatban is változatosak. A tragikus hang mellett megszólal a derűs, idilli hang, sőt a szatíra is.

